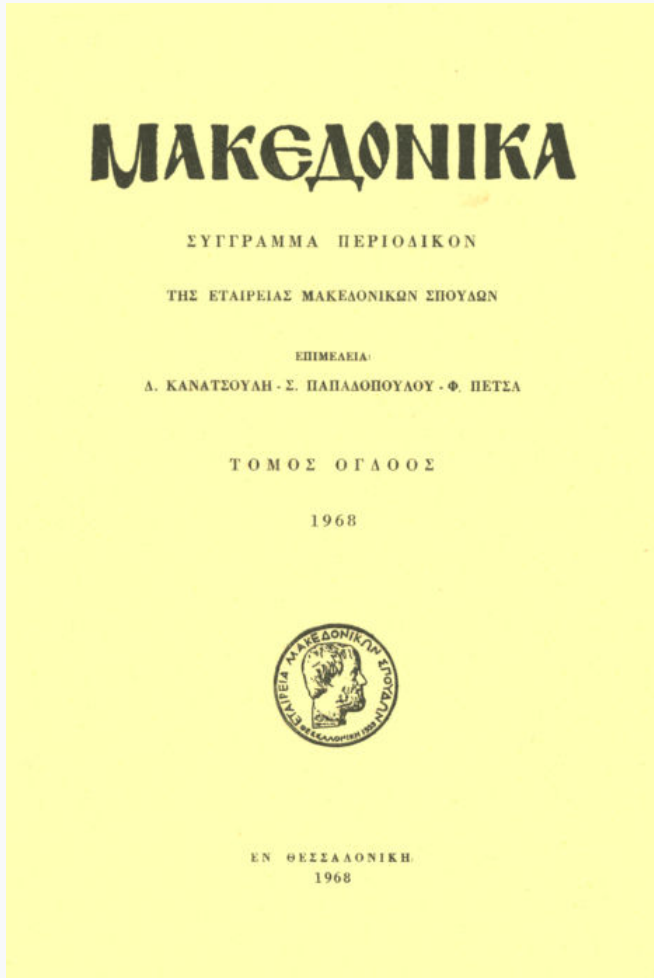

Μακεδονικά

Τόμ. 8, Αρ. 1 (1968)

Δημ. Ν. Παπαναούμ, Λαογραφικά Σιατίστης

N. A. Κωνσταντινίδης

doi: [10.12681/makedonika.326](https://doi.org/10.12681/makedonika.326)

Copyright © 2014, N. A. Κωνσταντινίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κωνσταντινίδης Ν. Α. (1968). Δημ. Ν. Παπαναούμ, Λαογραφικά Σιατίστης. *Μακεδονικά*, 8(1), 428–429.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.326>

Τέλος ο καθηγητής του Πανεπιστημίου του Cluj, Mihail Dan, *Cyrille et Méthode dans l'historiographie Tchécoslovaque des dernières années (1963 - 1966)* (σελ. 349 - 365), εκθέτει τα σχετικά με τους Άγιους Κύριλλο και Μεθόδιο δημοσιεύματα στη Τσεχοσλοβακία μεταξύ των ετών 1963 - 1966. Παράλληλα όμως αναφέρει διεξαγωγές αρχαιολογικών έρευνών και συγκλήσεις επιστημονικών συνεδρίων στην Τσεχοσλοβακία, τα οποία έδωσαν μίαν ώθηση στις σχετικές μελέτες. Τέλος αξιολογεί την ιστορική και φιλολογική δραστηριότητα των μελετών αυτών στη πατρίδα του και υπογραμμίζει την ανάγκη της συνεχίσεώς των.

Με την έκδοση αυτών των δύο επιστημονικών τόμων περί των Άγιων Κυρίλλου και Μεθοδίου, παρουσιάζεται μία πολύτιμη ιστοριοθεολογικοφιλολογική συμβολή στην ιδιαίτερη πατρίδα των δύο Έλλήνων Ιεραποστόλων. Για τον λόγο αυτό, νομίζουμε ότι αξίζει κάθε έπαινος στην 'Ι. Μητρόπολη Θεσσαλονίκης και στη Θεολογική Σχολή του 'Αριστοτελείου Πανεπιστημίου.

'Από την Έπιτροπή του έορτασμού της 1100ετηρίδος και της έκδόσεως των δύο τόμων εκλήθησαν οι επιστήμονες να γράψουν τα άρθρα τους σε μία από τις ευρωπαϊκές γλώσσες. Κατά συγκυρία, οι μελέτες, εκτός της ελληνικής, παρουσιάζονται όλες στη γαλλική. Δεν παραμένει μήπως και σήμερα ή γαλλική ή γλώσσα της διπλωματίας υπό την έννοια της συνεννοήσεως;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΥΤΑΙΔΗΣ

Δ η μ. Ν. Παπαναούμ, Λαογραφικά Σιατίστης, Θεσσαλονίκη 1968, 8ον, σελ. 80, εικόνες 8. [Έκδοσις 'Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, Μακεδονική Βιβλιοθήκη, αριθμ. 27].

Θερμή αγάπη προς την γενέτειρα Σιάτιστα ώθησε τον κ. Δημήτριο Παπαναούμ στην απόφαση να συλλέξει, να μελετήσει και να δημοσιεύσει μέρος των λαογραφικών της στοιχείων. 'Αν και έγιναν παλαιότερα ανάλογες εργασίες από άλλους φίλους της λαϊκής ζωής και του πολιτισμού της Σιάτιστας, ή μικρή τούτη σύμμικτη εργασία του κ. Παπαναούμ όχι μόνο δε φαίνεται να είναι περιττή, αφού συμπληρώνει το ήδη θησαυρισμένο υλικό, αλλά και πολύ χρήσιμη' οι καλές συλλεκτικές λαογραφικές εργασίες αποτελούν πάντοτε προσφορά στην επιστήμη.

'Ο συγγ. αρχίζει με τα «έθιμα του άρραβώνα και του γάμου», προχωρεί στα «γιατροσόφια-ξόρκια-γητέματα», παραθέτει ένα θρύλο με τίτλο «γιατί δεν τούρκεψε ή Σιάτιστα», συνεχίζει με λίγα «τραγούδια» και τελειώνει με «ήθογραφικά άφηγήματα» και γλωσσάριο από τό σιατιστινό ιδίωμα. Τα κείμενα συνοδεύονται από ύποσημειώσεις με τις οποίες επιχειρείται, κυρίως, παραλληλισμός όρισμένων νεωτέρων συνθηθειών και εθίμων προς αρχαία και βυζαντινά· τέλος δίνεται βιβλιογραφία ή όποια όμως αναφέρεται γενικά στην επιστήμη της λαογραφίας εκτός από τό βιβλίό του Φώτη Παπανικολάου (Λαογραφικά της Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 1962), που δύσκολα ώστόσο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως λαογραφικό βοήθημα, αφού ό συγγραφέας του δεν αναφέρει την προέλευση του υλικού που άποθησαυρίζει.

za 1934 - 1940 g., Sofia 1942. 'Εξ άλλου και για την εποχή μετά τό 1940, στη βουλγαρική γραμματεία υπάρχουν οι παρακάτω βιβλιογραφικές μελέτες: Kiril i Metodij, Bibliografija na balgarskata literatura 1944-1963, (έκδ. Sofijski Daržaven universitet «Kliment Ohridski»), 1963 και Ivan Dujčev - Angelina Kirmagova - Anna Pavnova, Balgarska Kirilo - Metodievskia bibliografija za perioda 1944 - 1962.

Νομίζουμε, μιὰ καὶ θεωρήθηκε ἀπαραίτητο νὰ σημειωθοῦν μερικὰ «βοηθήματα», ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ προτιμηθοῦν μελέτες σχετικὲς μὲ τὴ Σιάτιστα καὶ τὰ λαογραφικά της. Ἐναφέρουμε ἐνδεικτικὰ τὰ ἄρθρα τοῦ Γ. Γκαυοῦλη, Τὰ κατὰ τὸν γάμον ἦθη καὶ ἔθιμα ἐν Σιατίστῃ, «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον», 1930, σ. 177 - 188. Τὰ ἔθιμα τῶν ἀπόκρεω ἐν Σιατίστῃ, «Μακ. Ἡμ.», 1932, σ. 152 - 156. Οἱ ἀρραβῶνες ἐν Σιατίστῃ, «Μακ. Ἡμ.», 1933, σ. 129 - 135. Τὰ Κόλιαντα ἐν Σιατίστῃ, «Μακ. Ἡμ.», 1934, σ. 223 - 227. Πρωτομαγιά (ἐκ τῶν ἐθίμων τῆς Σιατίστῃς), «Μακ. Ἡμ.», 1937, σ. 93 - 96. Ἐκ τῶν ἐθίμων τῆς Σιατίστῃς, «Μακ. Ἡμ.», 1939 σ. 97-102. Τὰ δημοσιεύματα τῶν Κ. Οἰκονόμου - Α. Σιγάλα, Γαμήλια ἔθιμα ἐν Σιατίστῃ, «Μακεδονικά», 1(1940), σ. 264-276. Γ. Τόζη, Σιατιστινά, «Μακεδονικά», 2(1941-1952), σ. 311-331. Γ. Μέγα, Ὀρησκευτικαὶ παραδόσεις Σιατίστῃς, «Λαογραφία», 17(1957-58), σ. 615-616. Γ. Μέγα, Σιάτιστα, τ' ἀρχοντικά της, τὰ τραγούδια της κ' οἱ μουσικοὶ της, Ἀθήναι 1963.

Γενικὰ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Παπαναοῦμ εἶναι μία σύντομη καλὴ λαογραφικὴ ἐκλογή· καλὸ θὰ ἦταν νὰ συμπληρωθῆ καὶ μὲ ἓνα ἢ δύο ἀκόμα τεύχη, στὰ ὅποια νὰ περιληφθοῦν τὰ ὑπολειπόμενα λαογραφικά τῆς Σιατίστῃς· ἔτσι θὰ εἶχαμε ὀλοκληρωμένη τὴν εἰκόνα τῆς σιατιστινῆς λαογραφίας. Ἐσκινώντας ἀπὸ τὴν ἐπιμελημένη μορφή τοῦ τεύχους ποῦ ἔχομε στὰ χέρια μας εἴμαστε ἀπόλυτα βέβαιοι ὅτι, ἐὰν ὁ συγγραφεὺς τοῦ καταπιαστῆ μὲ τὸ ἔργο αὐτό, θὰ προσφέρει ἀληθινὰ πολύτιμη ὑπηρεσία καὶ πρὸς τὴ φημισμένη γενετείρᾳ του καὶ πρὸς τὴν ἐπιστῆμὴ τῆς λαογραφίας γενικώτερα.

Ν. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Κωνσταντίνου Κ. Παπουλίδη, Ἡρωϊκὲς προσωπικότητες τῆς Ἐκκλησίας στὴν ὑπηρεσία τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος, Θεσσαλονίκη 1968, 8ον, σελ. 20. [Ἐκδοσις Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, Μακεδονικὴ Λαϊκὴ Βιβλιοθήκη, ἀριθμ. 20].

Ἡ ἔκδοσις εἶναι δημοσίευσσις τῆς διαλέξεως ποῦ ἔγινε τὴν 15ην Ἰουλίου 1968 γιὰ τοὺς τελειοφοίτους τῶν στρατιωτικῶν σχολῶν στὴν αἴθουσα τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ὁ συγγραφεὺς, διευθυντὴς τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου Μακεδόνων Σπουδαστῶν, μὲ τὴν ιδιότητά του ὡς θεολόγου βλέπει μὲ περισσότερη συμπάθεια, ὅπως ὁμολογεῖ καὶ ὁ ἴδιος, τὶς ἠρωϊκὲς αὐτὲς μορφὲς τοῦ κλήρου, ποῦ συνέβαλαν στὸν Μακεδονικὸ Ἀγῶνα.

Στὸ πρῶτο μέρος ὁ συγγραφεὺς θέτει τὰ ἱστορικὰ πλαίσια τῆς ἐποχῆς. Ἐναφέρειται μὲ συντομία στὴν ἀφύπνισσις τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους μὲ τὴν ἴδρυσσις τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας καὶ ἀκόμη περισσότερο μὲ τὴν Συνθήκη τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τὸ 1878, ποῦ σὰν ἀπάντησις εἶχε τὴν ἐπανάστασις στὸν Ὀλυμπο καὶ Δυτικὴ Μακεδονία, καὶ συνεχιζέται μὲ τὴν κατάληψιν τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους τὸ 1885, ποῦ χαρακτηρίζεται σὰν δευτέρη φάσις, τὴν ἐπανάστασις τοῦ Ίλιντεν καὶ τέλος τὴν τρίτη φάσις τοῦ ἀγῶνα.

Στὸ δεύτερο μέρος διεξοδικὰ ἀναφέρεται στὴ ζωὴ καὶ τὴ δράσις τῶν ἱεραρχῶν, ποῦ μὲ τὴν διοργάνωσις ἀνταρτικῶν σωμάτων, μὲ περιοδεῖες γιὰ τὴν τόνωσις τοῦ φρονήματος τοῦ πομπινοῦ τους ἀγωνίστηκαν γιὰ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἀγῶνα καὶ δίνει τὶς βιογραφίες τῶν γνωστοτέρων μητροπολιτῶν· Δράμας Χρυσοστόμου Καλαφάτη, Καστοριάς Γερμανοῦ Καραβαγγέλη, Πελαγονίας Ἰωακείμ Φοροπούλου, Γρεβενῶν Αἰμιλιανοῦ Λαζαρίδη.

ΜΑΡΙΑ ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ